

**TÜRK HALK TÜRKÜLERİ İLE GÜNÜMÜZ POP MÜZİĞİ ARASINDAKİ
BEDENSEL İMGELEM ÜZERİNE
POSTYAPISAL DEĞERLENDİRME**

“İktidar ilişkileri bedenlerin içine nüfuz eder.”
Michel Foucault

Özgür Kasım AYDEMİR*

I. Giriş:

Günümüzde, özellikle dilbilimsel çalışmalarda, başta düşün bilim, toplum bilim, ruh bilim ve biliş bilim olmak üzere farklı disiplinlerle ortak çalışmaların işletimi gözlemlenmektedir. Bildirimizin de, öncelikle dilbilimsel verilere ve kuramlara dayalı olmakla birlikte daha çok dil felsefesi üzerine konumlandırıldığını belirtmeliyiz. Başlığımızda da belirtildiği üzere değerlendirmemiz postyapısal bağlam içerisinde işletilmiştir. Ancak bu düşünsel akımın –okulun- zeminini oluşturan ve tarafımızca kültürel incelemelerde postyapısal yaklaşımdan kaynaklanan kimi eksikliklere ilişkin boşluğu dolduran düşünürlerin görüşlerinden, yöntemlerinden de yararlanılmıştır. Bu düşünürler arasında Adorno’nun ve Nietzsche’nin özel bir ağırlığı olduğunu da belirtebiliriz. Değerlendirmemizin ilerleyen bölümlerinde ayrıntılarıyla somutlaştırılacağı üzere bedensel imgelemin işletimini saptamanın ya da onların estetik alımlanmasını saptamanın yanısıra, ana hatlarıyla Michel Foucault’nun kavramsallaştırdığı ve postyapısal yaklaşıma da koşut olan beden kavramı, erk ile ilintilendirilerek çözümlenmiş ve değerlendirilmiştir. Erk kavramını, Marksist yaklaşımlarda görüldüğü üzere salt devlet ile sınırlandırmadığımızı da belirtmeliyiz. Bu konuda “...ilk kavranması gereken şey, iktidarın yerinin devlet aygıtı olmadığı ve devlet aygıtlarının dışında, üstünde, yanında çok daha düşük düzeyde işlev gören iktidar mekanizmalarında değişiklik yapılmadığı takdirde toplumda hiçbir şeyin değişmeyeceğidir (Foucault, 2003; 43).”

Bulgularımızla somutlayabileceğimiz üzere günümüzde erk, baskıcılıktan uzak bir yönetim ya da yönetişim anlayışı içerisindedir. Başta dil olmak üzere her türlü iletişimsel sistemin profesyonelce kullanımı sonucu erk; bireyi, kitleyi, toplumu ve evreni güdümlenebilmektedir. Bu başarıda söylemlerin önemli bir işlevi vardır. Son dönem uluslararası dilbilimsel çalışmalarda söylem çözümlemelerinin (Discure Analysis) önemli bir yer edinmesini de bu özelliğe bağlayabiliriz. “Foucault, bedeni , söylemlerin etkisi ve kuramsal – yönetsel pratiklerin sonucu olarak ele aldı... Bedenin yönetilmesi sonuç olarak

* Arş. Gör., Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü; okaydemir@gmail.com

toplumun yönetilmesinin temelidir (Stauth-Turner, 2005; 273).”

Çalışmamızda beden, kişisel ve fizyolojik işletiminin yanı sıra toplumsallık bağlamında da değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bireysel beden, özgünlük mücadelesi içerisinde olmasının yanı sıra insanın yabancığının ve yabancılığının göstereni olarak da alımlanabilir. Özellikle toplumsal yönü bulunan metinlerde yer alan bireyin bedeninin yanı sıra, toplumun bedeninin de irdelenmesinin, bu sempozyum aracılığıyla ulaşılabilecek sonuçların bütünsel geçerliliğini perçinleyeceği kanısındayız. Nitekim “*on dokuzuncu yüzyıldan itibaren yeni ilke haline gelen şey, toplumun bedenidir. Neredeyse tıbbi bir biçimde korunması gereken olan şey bu bedendir (Foucault, 2003; 38-39).”*

II. Kaplam ve İçlem:

Türk kültürü içerisinde, bedene dayalı anlamsal-işlevsel konumlandırmanın geleneksel nitelikli örneklerini türkülerde görmekteyiz. Çalışmamızın yapısal sınırlandırımına koşut olarak bedensel imgelerin Türk kültürü içerisindeki konumlandırımına yer verilmemiştir. Ancak küresel kitle kültürüne *sürükleniş* sürecinde, müzikal taban üzerinden güçlenerek yayılan popüler müzik ürünlerinde beden imgelemi metaforik bir devinim içerisine girmiştir. Çalışmamızda daha çok Lakoff-Johnson kuramsallaştırmasıyla işletilen metaforsal bir çözümlenmeye yer verilmemiştir. Belirtmiş olduğumuz *pop müzik* tanımlamasındaki pop sözcüğü gerçek anlamıyla, popülasyon gösteren, yaygınlık gösteren anlamıyla, işletilmiştir. Nitekim tını ve ritimde kimi ayrımları bulunsa da, tek tipleşen söylem özellikleri yaklaşımımızın doğruluğunun göstereni olarak alımlanmalıdır. Bu bağlamda, Türkçe sözlü popüler müziğe (TSPM) ilişkin bütüncemiz (corpus), yayılımı ve etkinliği daha güçlü olan çeşitli televizyon müzik kanallarından ; türkülerimiz ise TRT'nin iki ciltlik Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi adlı kitabından derlenmiştir. Dionyzosça adlandırımıyla da karşılanabilecek metinlerimizin, alanımız gereği müzikal özellikleri değerlendirilmemiştir. Günümüz TSPM'ye ilişkin 42 farklı eserden 1689 tümcelik bütüncü oluşturulmuş ve incelenmiştir. Buradan elde edilen veriler; bünyesinde 1169 tümce barındıran ve 105 türkü üzerine gerçekleştirdiğimiz incelemeden elde edilen bedensel imgeleme ilişkin verilerle karşılaştırılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. TSPM'ye ilişkin eser sayısının türkülerin yaklaşık yarısı kadar olmasına karşın tümce sayısının türkülerden yine yaklaşık yarısı oranınca fazla oluşu metinsel zenginlik niteliğiyle algılanmamalıdır. Bunu sık tekrar ile açıklamak daha doğru olacaktır. Nitekim örneklem evrenimiz içerisinde yer alan bir TSPM

eserinin toplam 69 tümceden oluştuğu saptanmıştır. Ancak bu 69 tümcelik bütünlük içerisinde sadece dört farklı tümcenin bulunması, bu kısır tekrar döngüsünün kanıtlarındandır.

III. İşletilen Kuram ve Yöntem:

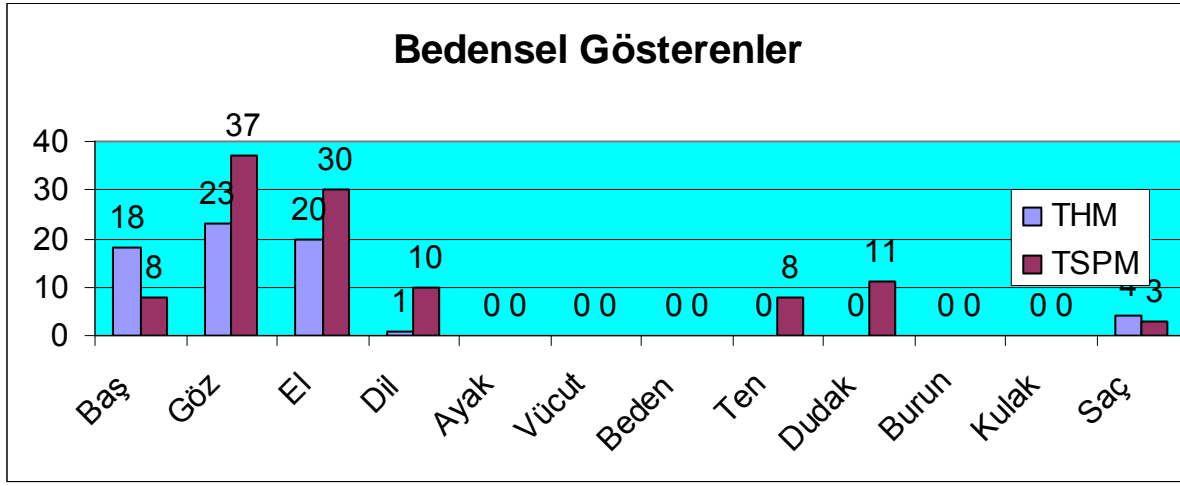
Çalışmanın dilbilimsel çözümlemesinde “*oklu-ayraçlama* yöntemi” (Yöntem, Prof. Dr. H. Ömer KARPUZ’un; genişletilmiş “ayraçlama” yöntemi ve Prof. Dr. Efrasiyap GEMALMAZ’ın geliştirdiği “oklama” yöntemini birleştirmesiyle oluşturulmuştur.) kullanılmıştır. Değerlendirmelerimizdeki metinleri oluşturan dokunun niteliğine dayalı olarak, bedensel imgelemler iki ayrı tür özelliği göstermektedirler. Çağımızdaki gelişmelerin koşutunda, günümüz TSPM metinlerinde bulunması beklenen yaratıcı imgelemi, yalnızca Türk halk türkülerinde görebilmekteyiz. “*Daha önceki algıları zihinde canlandırmaktan oluşan yineleyici imgelem, temel ya da özgün imgeleri ya da imge içeriklerini, yeni birleşimler şeklinde bir araya getirme faaliyetine karşılık gelen yaratıcı imgelemden farklılık gösterir* (Cevizci, 2000; 503).” Bu farklılığa dayalı olarak özgün kültürel niteliği bulunan türkülerimizde yer alan yaratıcı imgelem kurgusunun terk edilerek geçen gelişim sürecinin aksine anlam katmanında bir gelişim sergilenmeyişinin özellikle bilişsel düzlemde, üzerinde durulması gerektiği kanısındayız. Bireysel ya da toplumsal beden imgelemindeki yaratıcı niteliğin önüne, modernitenin katmanlaştırdığı yineleyiciliğin getirildiği bir toplumun anlam evreninde de özgün, yaratıcı, üretimlerin ve nitelikli alımlamaların gerçekleşmesini beklemek, ancak, bilişbilimsel gerçekliğe aykırı bir atopya (ütopya değil!..) niteliğine bürünecektir. Çünkü niteliksizleşen bedensel imgelem herşeyden önce “kendi” ile ilintilidir ve yineleyicilikle putlaştırılarak niteliksizliği modernite tarafından kutsanan “kendi/beden” sadece bireysel değil aynı zamanda toplumsal bedendir.

Bireysel bedenin dışındaki toplumsal bedenin imgelemine ilişkin değerlendirmemizde ise Weber’in yöntemsel bireycilik (methodological individualism) tezi yerine, Durkheim’in çok değişkenli analiz tezi kullanılmıştır.

IV. Bulgu ve Değerlendirme:

“*Günümüzde pekçok post-yapısalcı düşünür, doğruluk ile durağan anlam düşüncesi ‘yanılsama’sını vermesi; iktidar istencine olan inancı; Dionysosça yaşama biçimini evetleyici tutumu; siyasal ve toplumsal eşitlik inancına beslediği düşmanlık nedeniyle Nietzsche’nin felsefesinden büyük ölçüde etkilenmektedir* (Sarup; 2004, 133).” Marksçılığın çöküşüyle de ilintilendirilebileceği üzere post-yapısalcı düşüncede ağırlığı giderek artan Nietzsche’nin eserlerinde *bedenin* önemli bir yeri bulunmaktadır ve Nietzsche’den etkilendiğini

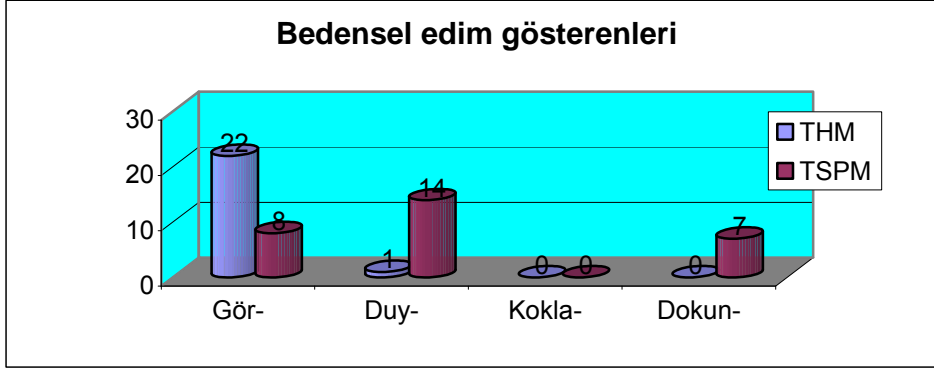
belirtebileceğimiz M. “Foucault’un tarihinde, teselli ve güven sunan hiçbir şey yoktur, çünkü insanlık tarihinde süreklilikler yoktur, aslında, insanoğlunun bedeni bile istikrarlı bir gönderme noktası değildir (Stauth-Turner, 2005; 266,267).” Artsüremli niteliği de bünyesinde barındıran çalışmamız aracılığıyla, Türk kültüründe, postyapısalcıların öngördüğü bu istikrarsızlığın olası varlığını da irdeledik. Öncelikle alışlageldik bedensel gösterenlerin geçiş değerlerine dayalı bir inceleme gerçekleştirdik. Türkülerde işletilen 66, TSPM’de işletilen 107 bedensel imgelemin ayrımlanmış verileri aşağıdaki grafikte sunulmuştur:

Bedensel benliğin öncü gösterenlerinden başın TSPM’de daha düşük bir geçiş değerine sahip olduğunu görebilmekteyiz ki belirtilen sekiz işletim içerisinde, bedenin yöneticisi nitelikli düşünsel bir anlam işletilmemiştir... “Nietzsche bedeni, siyasal, toplumsal ve sanatsal tartışmaların bir eğretilmesi olarak görüyordu ama bedeni gerçek bir kendilik olarak fizyolojik terimlerle kavramlaştırdığı da bir gerçektir (Stauth-Turner, 2005; 275).” Bu yaklaşımın koşutunda bedensel imgelem, yapısalcı gösteren-gösterilen ilişkisine bağlı olarak belirlenerek değerlendirildi. Ancak Foucault’un kurguladığı beden, tarihsel bir söylemce inşa edilen soyut bir kendiliktir ve böylesi anlamsal çözümlemelerden yoksun değerlendirmelerin bizleri yüzeysel, eksik ve (ya) yanlış genellemelere ulaştırabileceği kanısındayız. Bu yönüyle somut gösterenlerle ifade edilmese de bağlama dayalı metinsel imgeler yapısöküme tabi tutularak da değerlendirilmiştir. Bu bağlamda vücut ve beden gösterenlerinin her iki metin türünde de bulunmayışını gösterilen evrenlerinde de bulunmayışına yormamak gerekir. Nitekim “beni yak, kendini yak”, “yandırdın beni”, “beni everyler”, “Adı lazım değil baş harfi ben”, “Hekimoğlu dediğin narinim orda vuruldu” vb. söylemler içerisinde de bedensel imgelem, yaratıcı ya da yineleyici niteliği ile işletilmektedir.

Özellikle ten ve dudak işletiminin türkülerde bulunmayışına karşın TSPM'deki işletimlerini, cinselliğin konu alınışı ile ilintilendirebiliriz. Yine TSPM'deki *el* göstereninin %20'si başka bedene dokunmaya dayalı cinsel bir kurgu içerisindedir. “*Bedene hâkim olma, beden bilinci ancak iktidarın bedeni kuşatmasıyla elde edilebilmiştir: Jimnastik, idmanlar, kas geliştirme, çıplaklık, güzel bedenin yüceltilmesi...*(Foucault, 2003; 39).” Foucault, “*Viktorya döneminin cinselliği bastırmak bir yana tam tersine cinselliği bilimlerin, dinsel tartışmanın ve popüler edebiyatın bitimsiz konusu olarak ürettiğini savunmaya girişmişti. Bunun sonucunda bizler itiraf eden bir toplum, yani bedenin cinselliğini sürekli olarak sonsuz bir söylem dairesinde üreten bir toplum haline geldik* (Stauth-Turner, 2005; 270).” “*Cinsel bedenin isyanı bu gelişmelerin karşı-etkisidir. İktidarın buna yanıtı nedir?...Erotikleşmeyi...sömürmek...Hatta bedenin isyanına yanıt olarak, artık denetim-baskı biçiminde değil, denetim-teşvik biçiminde kendini gösteren yeni bir kuşatmayla karşılaşsınız: ‘Çırılçıplak soyun...ama zayıf, güzel, bronz tenli ol!’* (Foucault, 2003; 40).” Foucault’un da dile getirdiği tarafımızca benimsenen görüşlerin koşutunda Marksist yaklaşımın, erk ilişkilerini ideoloji ve devlet sorunsalına indirgemesi de erki salt baskı unsuru olarak görmesi de, tarafımızca, günümüz koşullarında, kabul edilmezliği ortada bulunan yaklaşımlardır. Nitekim modern erkin, cinselliği baskı altına almak şöyle dursun, kimi kurulu kanallardan akan kitlesel edimlerin debisini arttırarak egemenliğini güçlendirdiğini günümüz Türkiye’inde tüm çarpıcılığıyla (hatta çıplaklığıyla) gözlemleyebilmekteyiz. “*...cinsiyet fikrinin cinsellik dispozitifinde olduğunu ve sonuç olarak, onun köklerinde bulunması gereken şeyin, reddedilmiş cinsiyet değil, bedenlerin ve zevkin pozitif ekonomisi olduğunu varsaydım* (Foucault, 2003; 113).” TSPM eserlerindeki yineleyici bedensel imgelemleri de bu yönde değerlendirmekteyiz.

Önceki grafikte sadece bedene ilişkin birimlerin gösteren niteliğiyle işletim değerleri karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Ancak bu organlara çok boyutlu edinç evrenleridir. O nedenle edimsel işletimleriyle birlikte değerlendirilerek daha sağlıklı işlevsel, anlamsal değerlendirmelere ulaşılabileceği kanısındayız. İlgili organa ilişkin eylemsel ilişkinin edimsel ve edinçsel niteliği ile olası edimin özellikleri bedensel işlevi daha gerçekçi bir yaklaşımla belirleyebilecektir. Türkülerde 23, TSPM’de 29 kez işletilen bu edimlere ilişkin ayrımlanmış veriler aşağıdaki grafikte sunulmuştur:

Gözlemlenebildiği üzere bedensel edimlerde, dolayısıyla bedene ilişkin işlevsel alımlamalarda ve konumlandırmalarda farklılık bulunmaktadır. TSPM metinlerinde işletildiğini saptadığımız cinsellik eksenli bedensel imgelerin etkinliğini dokunma eyleminin işletilmesi ile desteklemiş bulunuyoruz. Elias Canetti'nin kitle kurgusu içerisinde bireyin en büyük korkusu dokun(ul)maktır. Ancak kitleye karışan birey için artık dokunmak ya da dokunulmak hiçbir önem/anlam ifade etmemektedir. Kitleyle bütünleşen bireyin başka tenlere dokunması da başka bedenlerin kendi(!) bedenine dokunmaları da sıradanlıkla, önemsizlikle nitelenmektedir.

Yine TSPM metinlerindeki toplam 14 geçiş değerine sahip duy- eyleminin 8 geçişinin cinsellik bağlamında olduğunu belirtmeliyiz. “ *Ve tüm zevklerin kodunu, nihayet keşfedilen cinsiyet terimleriyle çözdüğümüzde özgürleştirildiğimize inandırıldık. Oysa ki, daha ziyade, cinsellsizleşmeye, cinsel açıdan normlandırılmamış olan genel bir zevk ekonomisine yönelmek gerekir* (Foucault, 2003; 114).” Bu yaklaşımdan uzak bir yaşamın modern nesnelere olan kitlenin (mass) özgürlük tepeşisinde sunulan kelepçeleri ve prangaları algılayabilmesinin erke bağılı dil çözümlenmeleri ile olanaklılaşabileceği kanısındayız. TSPM'deki somutlaştırıcılık işlevli yineleyici bedensel imgelemlerin cinsellik vurgusunun karşısında, türkülerdeki *el* beden göstereninin, dokunma anlam evreninin dahi dışında, geçmişi ya da geleceği işaretleyen soyutlaştırıcılık işlevli yaratıcı imgelemler olarak işletildiği belirlenmiştir. Bu karşılaştırma etik yaklaşımdan öte, özgünlükten uzak üretimlerin gittikçe sığılan anlam evreninde yaşatılan beden, tek tip nesneliliğini ortaya koymaktadır.

Her ne kadar göz göstereninin işletim değeri TSPM'de daha yüksek olsa da bunun edinçsel düzlemde bulunduğunu belirtebiliriz. Önceki grafikte de görülebildiği üzere 37 geçiş değerine sahip göz göstereni yalnızca bir kez öznenin görmesi anlamında işletilmiştir. Edime dönüşen etkin yaşanmışlıklara ilişkin aktarımlar türkülerde daha sık bir geçiş değeri ile yer bulmaktadırlar. Yine görme eyleminin özneliliği ile nesneliliği ayırımında TSPM metinleri belirgin bir özellik göstermektedir. Bu özelliğin saptanmasında özne-nesne ayırımına yönelik,

bedenin konumlandırıldığı uzamın göz ardı edilmemesi gerektiği kanısındayız. Türkülerde beden, denetim ve gözetim altında olmayan bir uzamda konumlandırılırken TSPM ürünlerinde bedeni, adeta panoptikon cezaevi benzeri, modernitenin gözetimindeki ve denetimindeki bir uzamda konumlandırılmanın verdiği tedirginliğiyle gözlemlemekteyiz. Bu durumu yine erke dayalı olarak “*Toplum bilimleri ve akıl hastanesi, fabrika ve okul gibi özgül kurumlar, sayesinde bedenlerin denetim altında tutuldukları genel bir panoptisizmin görünümleri...* (Stauth-Turner, 2005; 268).” niteliği ile karşılayarak, günümüzde bedenin (özellikle popüler kültür evreni içerisindeki bedenin) gün değil an geçtikçe tutsaklığının perçinlendiği sonucuna ulaşabiliriz. Belirtilen kapsamlı kurguda türkülerimizdeki kurguya karşıt özelliğiyle, gerek bireysel gerekse toplumsal beden, TSPM de özneliğinden vazgeçirilmiştir. Put kutsallığı atfedilen bedene ilişkin “*iktidarın uyguladığı kararlı, inatçı, titiz bir çalışmayla insanı kendi bedenini arzulamaya götüren hattadır. Ancak, iktidar bu etkiyi yaratır yaratmaz, bizzat iktidarın bu kazanımlarıyla aynı hatta iktidara karşı bedenin talep edilmesi, ekonomiye karşı sağlığın talep edilmesi kaçınılmaz olarak ortaya çıkar* (Foucault,2003; 39)” Özellikle kültürel zenginliğinden alınan referansların ve katkılarının azaltılması yoluyla, farklı iletilimsel (iletişimsel değil...) kurgularla edilgen bir bağımlılığa sürüklenilmesi istenen Türk milletinin dil kalkanına, çağdaş düşün bilimsel yaklaşımları işleterek sahip olabileceği görüşündeyiz. “*Modern toplumlar bedenin düzenlenmesine büyük bir ilgi duymaktadır....bütün bir çağdaş siyaset, modern bilgi ve iktidarın hayati bir etkeni olarak, bizzat hayat meselesi etrafında çabalayıp durur. Bundan dolayı, asıl vurgu bedenin düzenlenmesi ve bedenin yönetsel yordamlar yoluyla üretilmesi üzerinedir* (Stauth-Turner, 2005; 271).” Modern erkin aynı toplumun farklı kültürel dinamiklerinden beslenen metinlerindeki bedensel imgelem üzerine -bir bildirinin sınırlamalarınca- gerçekleştirdiğim çalışmamın sunumunu, ilgiyle ve sabırla dinleyen sizlere teşekkürlerimi sunarak tamamlıyorum.

V Kaynaklar:

ADORNO T.W. - HORKHEIMER Max, Dialectic of Enlightenment, Verso, Londra, 1989

ARSLAN Hüsamettin (Derleme ve Tercüme), İnsan Bilimlerine Prologomena, Dil, Gelenek, Yorum, Paradigma Yay., İstanbul, 2002

AYDEMİR Özgür Kasım, Türk Halk Türkülerinin Dili Üzerine Toplum Dilbilimsel Bir Yaklaşım, II. Ortak Türk Dili ve Kültürü Araştırmaları Sempozyumu, Sofya St. Kliment Ohridski Üniversitesi -Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, 2005

- AYDEMİR Özgür Kasım, Türkçede Sloganlaştırılan Dil Birliklerinin Toplum Dilbilimsel İşlev Çözümlemesi Üzerine Bir Deneme, XX. Ulusal Dilbilim Kurultayı, Maltepe Üniversitesi, İstanbul, 2006
- CANETTI Elias, Kitle ve İktidar (Çev.:Gülşat Aygen), Ayrıntı Yay., İstanbul, 2006
- CEVİZCİ Ahmet, Felsefe Sözlüğü, Paradigma Yay., İstanbul, 2000
- Cogito, Üç Aylık Düşünce Dergisi, Nietzsche: Kayıp Bir Kıta, YKY, Sayı: 25, İstanbul, 2004
- ÇOTUKSÖKEN Betül, Felsefe: Özne-Söylem, İnkılap Yay., İstanbul, 2002
- Doğu Batı, Düşünce Dergisi, Söylem Üstüne Söylem, Sayı: 9, Ankara, 2005
- Doğu Batı, Düşünce Dergisi, Popüler Kültür, Sayı: 15, Ankara, 2004
- Doğu Batı, Düşünce Dergisi, Dünya Neyi Tartışıyor? II, Yeni Düşünce Hareketleri, Sayı: 19, Ankara, 2005
- FOUCAULT Michel, Marx'tan Sonra, Çiviyazıları Yay., İstanbul, 2004
- FOUCAULT Michel, İktidarın Gözü (Çev.:Işık Ergüden), Ayrıntı Yay., İstanbul, 2003
- FOUCAULT Michel, Özne ve İktidar (Çev.:Işık Ergüden, Osman Akınhay), Ayrıntı Yay., İstanbul, 2005
- FOUCAULT Michel, Doğruyu Söylemek (Çev.:Kerem Eksen), Ayrıntı Yay., İstanbul, 2005
- KARPUZ Hacı Ömer, Türkiye Türkçesinin Sözdizimiyle İlgili Çalışmaların Dil Bilimi Metodolojisi Bakımından Değerlendirilmesi ve Bazı Teklifler, 3. Uluslararası Türk Dil Kurultayı, Ankara, 1999, s. 625-639
- KARPUZ H. Ömer, *Anadili Bilinci Sorunu*, Türkçenin Çağdaş Sorunları, Divan Yay., İstanbul, 2006 s.175-188
- KRIPKE A. Saul, Wittgenstein, Kurallar ve Özel Dil (Çev.: Berat Açıl), Litera Yay.,İst., 2007
- LAKOFF George-JOHNSON Mark, Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil (Çev. Gökhan Yavuz Demir) Paradigma Yay., İstanbul, 2005
- RAPAPORT William J., Holism, Conceptual-Role Semantics, and Syntactic Semantics, Minds and Machines 12: 3-59, Kluwer Academic Publishers, Netherlands, 2002
- SARUP Madan, Post-Yapısalcılık ve Postmodernizm (Çev.: Abdülbaki Güçlü), Bilim ve Sanat Yay., Ankara, 2004
- SIMITH Philip, Kültürel Kuram (Çev. Selime Güzelsarı-İbrahim Gündoğdu), Babil Yay., İstanbul, 2005
- STAUTH Georg, TURNER Bryan S., Nietzsche'nin Dansı (Çev.: Mehmet Küçük), Bilim ve Sanat Yay., Ankara, 2005
- Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi, TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Yay., Ankara, 2000